

Phân tích đặc điểm hình thái, cấu trúc vi phẫu và bột dược liệu của cây Nghệ trắng (*Curcuma aromatica* Salisb.)

Huỳnh Thị Thanh Nhân¹, Lê Anh Tuấn^{2,3}, Cao Ngọc Giang⁴, Lê Văn Út⁵, Đặng Minh Nguyệt¹, Vũ Thanh Thảo¹, Trịnh Túy An¹, Nguyễn Thị Ngọc Hương^{1,*}

Use your smartphone to scan this QR code and download this article

¹Khoa Dược, Đại học Y dược Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam

²Khoa Sinh học – Công nghệ sinh học, Trường Đại học Khoa học Tự nhiên Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam

³Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam

⁴Trung tâm Sâm và Dược liệu Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam

⁵Khoa Dược, Trường Đại học Bình Dương, Thành phố Thủ Dầu Một, Bình Dương, Việt Nam

Liên hệ

Nguyễn Thị Ngọc Hương, Khoa Dược, Đại học Y dược Thành phố Hồ Chí Minh, Việt Nam
Email: ngochuong@ump.edu.vn

Lịch sử

- Ngày nhận: 18-10-2023
- Ngày chấp nhận: 05-7-2024
- Ngày đăng:

DOI:

Bản quyền

© ĐHQG Tp.HCM. Đây là bài báo công bố mở được phát hành theo các điều khoản của the Creative Commons Attribution 4.0 International license.

TÓM TẮT

Cây Nghệ trắng (*Curcuma aromatica* Salisb.) là loài dược liệu được sử dụng trong y học cổ truyền để điều trị các bệnh nhiễm trùng, ung thư và chữa lành vết thương. Trong bối cảnh phát triển các vùng nguyên liệu phục vụ sản xuất ngành dược - mỹ phẩm, việc nhận diện đúng cây thuốc rất quan trọng, góp phần tối ưu hóa quy trình và chi phí sản xuất. Trong nghiên cứu này, các đặc điểm hình thái đặc trưng ở loài Nghệ trắng được đánh giá. Kết quả ghi nhận cây có thân giả cao 1 m. Lá non có vùng đỏ tía nhạt ở gần chính. Mặt cắt thân rễ và rễ củ màu vàng, mùi thơm. Cụm hoa mọc từ thân rễ trước khi lá xuất hiện. Lá bắc bất thụ màu hồng. Lá bắc hữu thụ màu xanh nhạt. Cánh môi lớn màu trắng với gân giữa màu vàng cam. Một nhị hữu thụ, chung đới kéo dài thành mào ngắn; gốc bao phấn kéo dài thành cựa hình dùi nhọn. Bầu hình cầu có lông; núm nhụy loe hình phễu. Bên cạnh đó, đặc điểm giải phẫu của từng cơ quan và cấu tạo vi học bột dược liệu đáng chú ý cũng được phân tích: Khí khổng tứ bào, tế bào tiết màu vàng, khối nhựa màu vàng đậm, tinh thể hình khối. Kết quả của nghiên cứu góp phần hoàn thiện cơ sở dữ liệu phục vụ nhu cầu định danh chính xác và kiểm nghiệm dược liệu ở loài Nghệ trắng, tiền đề cho công tác chọn - tạo giống, bảo tồn và phát triển các vùng dược liệu tại Việt Nam.

Từ khóa: *Curcuma aromatica* Salisb., bột dược liệu, tinh thể canxi oxalat

1 MỞ ĐẦU

2 Cây Nghệ trắng (*Curcuma aromatica* Salisb.) thuộc
3 họ Gừng (Zingiberaceae) phân bố chủ yếu tại Lâm
4 Đồng, Quảng Bình, Đắk Lắk và An Giang¹. Theo
5 y học cổ truyền, thân rễ của loài cây này được sử
6 dụng phổ biến trong điều trị các bệnh xơ gan, viêm
7 gan mạn tính, đau nhức². Dịch chiết toàn cây đã
8 được chứng minh có hoạt tính sinh học trong điều
9 trị và phòng các bệnh nhiễm trùng, ung thư³. Nhiều
10 nghiên cứu cho thấy cây có chứa nhiều hoạt chất có
11 tính kháng khuẩn, chống viêm, chống ho, giảm đau,
12 chữa lành vết thương, chống oxy hoá và khử gốc tự
13 do⁴⁻⁷. Chiết xuất ethyl acetate từ cây Nghệ trắng đã
14 xác định được các hợp chất như: germacrone, cur-
15 dione, dehydrocurdione, furanodienone, zederone,
16 curzerenone, curzeone, comosone II, gweicurculac-
17 tone, curcumenol...^{3,8}. Tiềm năng khai thác cây
18 Nghệ trắng làm nguồn vật liệu phục vụ trong thực
19 phẩm, y học, sản xuất dược, mỹ phẩm ngày càng được
20 quan tâm^{1,9}.

21 Trong nghiên cứu và bảo tồn các loài dược liệu nói
22 chung, việc xác định nguồn gốc, thành phần và định
23 danh đối tượng nghiên cứu đóng vai trò rất quan
24 trọng, nhằm đảm bảo tính khoa học và giảm chi phí
25 trong sản xuất^{10,11}. Hiện nay, việc định danh các loài

thuộc họ Gừng (Zingiberaceae) dựa trên hình thái
ngoài và khóa phân loại thực vật còn gặp nhiều khó
khăn, khi đặc điểm kiểu hình giữa chúng rất tương
đồng, độ chính xác của kết quả phụ thuộc phần lớn
vào đặc điểm của cơ quan sinh sản (hoa). Tuy nhiên,
các công bố về hình thái, giải phẫu thực vật và đặc
điểm bột dược liệu ở cây Nghệ trắng còn rất hạn chế và
thiếu mô tả đầy đủ^{1,12}. Vì vậy, nghiên cứu này được
thực hiện nhằm mô tả chi tiết các đặc trưng về hình
thái thực vật và giải phẫu học, đặc điểm bột dược liệu
trong việc phân loại và định danh cây Nghệ trắng. Kết
quả của đề tài góp phần xây dựng cơ sở dữ liệu trên cây
Nghệ trắng, nhằm phục vụ cho việc xác định chính
xác tên khoa học, ứng dụng trong kiểm nghiệm dược
liệu, phát triển các vùng nguyên liệu ở loài cây này tại
Việt Nam.

VẬT LIỆU PHƯƠNG PHÁP

Vật liệu

Mẫu cây tươi gồm rễ, thân khí sinh, thân rễ, lá và hoa
của cây Nghệ trắng được thu hái tại Vườn quốc gia
Phước Bình, xã Phước Bình, tỉnh Ninh Thuận.

Phương pháp

Trích dẫn bài báo này: Nhân H T T, Tuấn L A, Giang C N, Út L V, Nguyệt D M, Thảo V T, An T T, Hương N T N. **Phân tích đặc điểm hình thái, cấu trúc vi phẫu và bột dược liệu của cây Nghệ trắng (*Curcuma aromatica* Salisb.).** *Sci. Tech. Dev. J. - Nat. Sci.* 2024; ():1-10.

48 Phân tích đặc điểm hình thái

49 Hình thái học của mẫu nghiên cứu như: dạng thân,
50 phiến lá, hoa tự được chụp ảnh và phân tích. Cấu tạo
51 chi tiết của các cơ quan thân khí sinh, thân rễ, lá, cụm
52 hoa và hoa được chụp dưới kính soi nổi và xác định
53 tên khoa học¹³⁻¹⁵.

54 Phân tích cấu tạo giải phẫu

55 Thân khí sinh, thân rễ, rễ, phiến lá, cuống lá được cắt
56 ngang thành lát mỏng bằng dao lam. Thân khí sinh
57 và thân rễ: cắt ngang các thân khác nhau có đường
58 kính 0,5-0,7 cm. Rễ: cắt ngang các rễ có đường kính
59 0,2-0,3 cm. Phiến lá: Cắt ngang 1/3 phía đáy phiến
60 gồm gân giữa và phiến lá. Cuống lá: Cắt ngang đoạn
61 giữa của cuống lá. Vi phẫu được nhuộm bằng thuốc
62 nhuộm kép son phenol và lục iod. Biểu bì trên và dưới
63 của lá được tách bằng dao lam, đặt trong nước. Cấu
64 tạo vi phẫu, cấu trúc biểu bì và lỗ khí được quan sát,
65 chụp ảnh và mô tả cấu tạo dưới kính hiển vi quang
66 học.

67 Phân tích đặc điểm bột dược liệu

68 Lá và thân rễ của mẫu nghiên cứu được cắt nhỏ, sấy
69 khô ở nhiệt độ 60-70°C, nghiền và rây qua rây số 32,
70 thu bột dược liệu. Các cấu tử của bột dược liệu được
71 đặt trong nước cất, quan sát và chụp ảnh dưới kính
72 hiển vi quang học.

73 KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

74 Đặc điểm hình thái

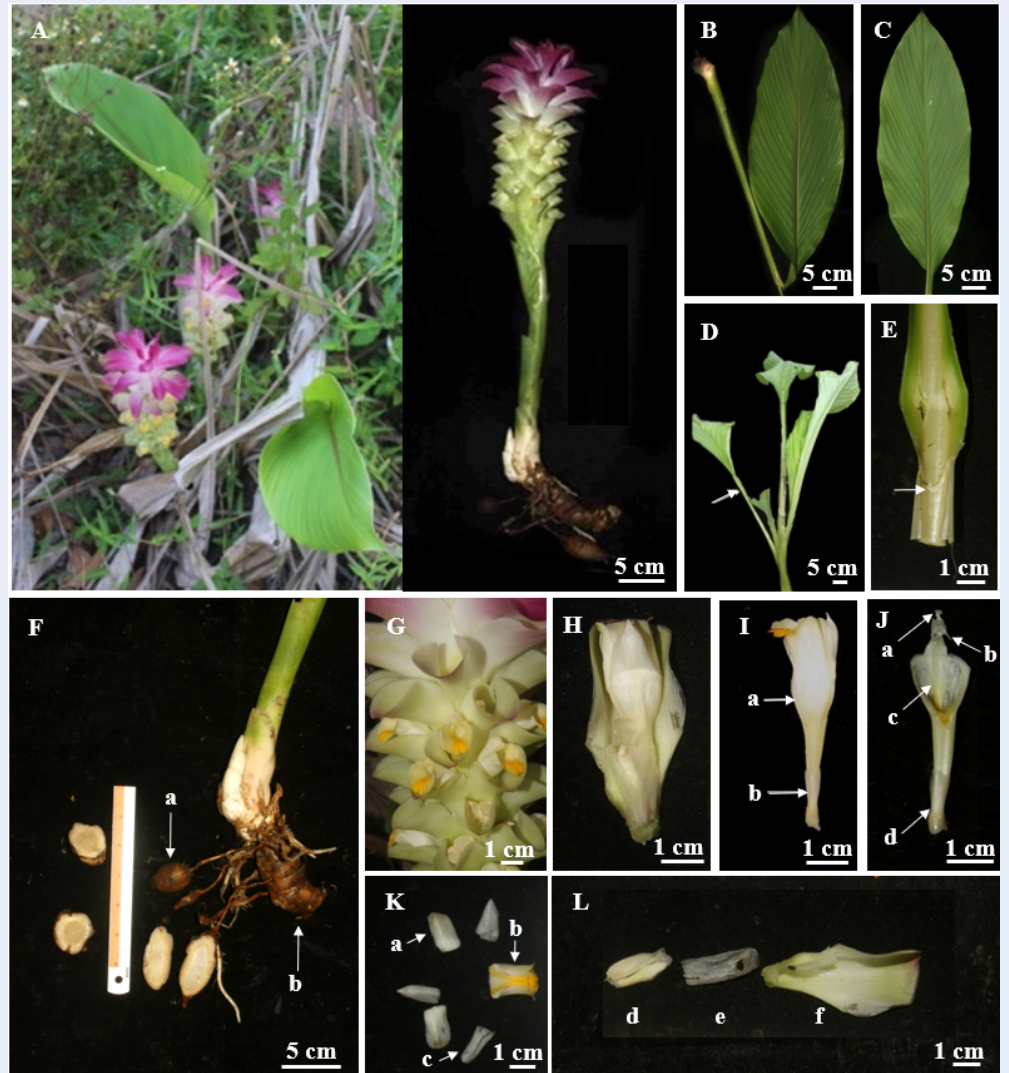
75 Mẫu cây Nghệ trắng được khảo sát có thân cỏ khí sinh
76 cao đến 1 m gồm nhiều bẹ lá ôm sát vào nhau, tiết diện
77 bầu dục, màu xanh lục nhạt, bề mặt nhẵn, mang 3-5
78 lá (Hình 1 A). Lá đơn, mọc cách, hình bầu dục hay
79 hình mũi mác, mặt trên lá có màu xanh đậm hơn mặt
80 dưới, dài 35-45 cm, rộng 12-15 cm (Hình 1 B, C). Lá
81 non mặt trên thường có vệt đỏ tím nhạt dọc theo gân
82 chính, không xuất hiện ở lá trưởng thành. Kết quả
83 này tương tự với mô tả loài *C. aromatica* được Charun
84 công bố năm 2006¹⁴. Kiểu hình thân và lá ở cây Nghệ
85 trắng gần tương tự với Nghệ đen, tuy nhiên, ở Nghệ
86 đen (*C. zedoaria*), vệt đỏ tím xuất hiện ở gân chính
87 cả lá non và lá trưởng thành¹⁶. Gân lá của mẫu Nghệ
88 trắng khảo sát có dạng lông chim, tạo gờ song song
89 nổi rõ ở mặt trên, đỉnh lá nhọn. Cuống lá màu xanh,
90 hình lòng máng, dài 30-40 cm, nhẵn (Hình 1 D). Lưỡi
91 nhỏ là một màng mỏng màu trắng xanh, dài 1,8 -2
92 cm, rộng 0,8-1 cm; phân thành 2 thùy như các loài
93 khác thuộc chi *Curcuma*¹⁷ (Hình 1 E). Thân rễ tiết
94 diện tròn, đường kính 1,5-3 cm, phân nhánh. Sự khác
95 biệt màu sắc bên trong thân rễ là đặc điểm chính để
96 phân biệt đối với chi *Curcuma* như: trắng, kem, vàng,

cam, xanh dương, và đen¹². Rễ củ cây Nghệ trắng có
hình bầu dục, mặt cắt thân rễ và rễ củ có vùng vỏ màu
vàng nhạt, vùng lõi màu vàng sậm, mùi thơm (Hình 1
F). Mô tả này tương tự với các nghiên cứu đã công bố
ở loài *C. aromatica*^{1,11,14}, khác biệt với Nghệ đen (*C.*
zedoaria), mặt cắt thân rễ có vùng vỏ màu trắng và
vùng lõi màu xanh^{12,16}.

Đặc điểm cơ quan sinh sản ở cây Nghệ trắng dễ nhận
biết với cụm hoa gié mọc từ thân rễ trước khi lá xuất
hiện, trục cụm hoa hình trụ, màu xanh, dài 20-30 cm
(Hình 1 G). Lá bắc bất thụ phía trên đầu cụm hoa có
hình trứng, đầu nhọn màu đỏ tím, phần dưới màu
hồng. Lá bắc hữu thụ hình mo, màu trắng xanh, đỉnh
nhọn đôi khi có màu đỏ nhạt, dài 4-5 cm, xếp lợp
lên nhau mang 2-3 hoa. Lá bắc con màu trắng trong
suốt, chia làm 3 thùy gắn bằng nhau, dính ở thành
ống tràng, dài 1 cm (Hình 1 H, L). Lá đài của Nghệ
trắng giống với các loài khác thuộc chi *Curcuma*: dính
thành ống ngắn, phần trên chia thành 3 răng, bìa có
lông ngắn, mặt ngoài ống có ít lông rất mảnh khó nhìn
thấy¹⁷. Tràng hoa chia 3 thùy, 2 cánh bên nhỏ hình
trứng đầu màu tím nhạt thân màu trắng; cánh môi
lớn hình chữ nhật dài 18-20 mm, rộng 10-12 mm, có
lông mịn ở mặt trong, màu trắng với gân giữa màu
vàng cam, đầu cánh môi chia 3 thùy không rõ, thùy
giữa nhỏ, ngắn, đỉnh hơi rách mép; 2 thùy bên do nhị
lép biến đổi thành cong vào phía trong (Hình 1 I, K).
Hoa của cây Nghệ trắng có 1 nhị thụ dính trực tiếp
vào cánh môi; chỉ nhị hình bản; bao phấn hình trái
xoan 2 ô nút dọc hướng trong, gần như vuông góc với
chỉ nhị, gốc mỗi bao phấn kéo dài thành cựa hình dùi
nhọn; chung đôi kéo dài thành mào ngắn đầu tròn.
Đặc điểm của bao phấn cũng giúp phân biệt các loài
chi *Curcuma*: bao phấn không có cựa (*C. alismatifolia*),
bao phấn có cựa dạng sợi (*C. cochinchinensis* và *C.*
perreana), ở Nghệ trắng (*C. aromatica*) và Nghệ đen
(*C. zedoaria*) bao phấn có cựa hình dùi nhọn^{18,19}. Bộ
nhụy gồm 3 lá noãn, dính nhau tạo thành bầu dưới 3
ô, mỗi ô có nhiều noãn, dính trung trụ; bầu hình cầu
nhỏ, dài 0,4-0,6 cm, mặt ngoài nhiều lông mịn; 1 vòi
nhụy dạng sợi màu trắng dài 2-2,5 cm, phía dưới nằm
tự do trong ống tràng, phía trên nằm giữa khe hở của
2 ô phấn; đầu nhụy hình khối 2 thùy, dài 0,2-0,3 cm
vượt qua khỏi ô phấn, có nhiều lông mịn (Hình 1 J).

Đặc điểm giải phẫu

Đặc điểm cấu tạo giải phẫu lá và cuống lá Nghệ trắng
có cấu trúc tương tự với các loài thuộc chi *Curcuma*
(Hình 2). Vi phẫu gân chính ở lá cây Nghệ trắng có
mặt trên lõm mặt dưới lồi tròn. Tế bào biểu bì hình đa
giác. Nhiều lớp tế bào nhu mô đạo hình đa giác gần
tròn xếp lộn xộn, rải rác có tế bào tiết chứa chất tiết

Hình 1: Đặc điểm hình thái Nghệ trắng (*Curcuma aromatica* Salisb.). (A) Toàn cây; (B) Mặt trên lá; (C) Mặt dưới lá; (D) Cuống lá; (E) Lưỡi nhỏ; (F) Thân rễ và rễ củ (a: Rễ củ, b: Thân rễ); (G) Cụm hoa; (H) Lá bắc ôm hoa; (I) Hoa (a: tràng hoa, b: đài); (J) Bộ nhị và bộ nhụy (a: đầu nhụy, b: chửa, c: vòi nhụy, d: bầu nhụy); (K) và (L) Cấu tạo hoa (a: cánh bên, b: cánh môi, c: đài hoa, d: lá đài ôm hoa đang phát triển, e: lá bắc con, f: lá bắc hữu thụ).

148 màu vàng sậm. Rất nhiều bó libe mộc với gỗ ở trên
 149 libe kích thước không đều, xếp thành nhiều hàng. Ở
 150 mỗi bó libe mộc, cương mô gồm 3-4 lớp tế bào hình
 151 đa giác xếp phía trên mộc và 7-8 lớp dưới libe 1; bó
 152 mộc gồm 1-2 mạch hậu mộc, 1-2 mạch tiến mộc, hình
 153 đa giác gần tròn; libe gồm 9-10 lớp tế bào hình đa giác
 154 nhỏ. Xen kẽ giữa các bó libe lớn là khuyết to được
 155 bao quanh bởi 1-2 lớp nhu mô chứa lục lạp có kích
 156 thước nhỏ hình gần tròn (Hình 2 A). Cấu tạo giải phẫu
 157 của cuống lá Nghệ trắng tương tự như phần gân chính
 158 của lá (Hình 2 B, C). Vi phẫu cuống lá Nghệ trắng hình
 159 dạng chữ V với mặt trên lõm sâu, mặt dưới lồi tròn,
 160 2 cánh rất ngắn thon nhọn giống như loài *C. auranti-*

aca và *C. oligantha*, khác biệt với hình dạng chữ U của
 161 loài *C. aeruginosa*, *C. amada*, *C. pseudomontana* và
 162 *C. zanthorrhiza*¹². Các tế bào mô mềm bao quanh
 163 các khoang chứa khí có rất nhiều lục lạp và canxi ox-
 164 alat hình khối rải rác trong nhu mô. Ở Nghệ trắng,
 165 khoang chứa khí của cuống lá có hình bầu dục hoặc
 166 bầu dục không đều tương tự như loài *C. aurantiaca*, và
 167 khác với hình vuông ở *C. vamana* và *C. zedoaria*¹². Vi
 168 phẫu phiến lá có cấu tạo đồng thể (Hình 2 D-H). Tế
 169 bào biểu bì hình đa giác. Khí khẩu được bao quanh
 170 bởi 4 tế bào kèm không đều nhau (tetracytic) phân
 171 bố nhiều ở biểu bì dưới, kiểu lỗ khí thường gặp ở các
 172 loài thuộc họ gừng (Zingiberaceae)²⁰. Nhiều bó libe
 173

174 mạch có cấu tạo tương tự các bó ở gân chính. Giữa các
 175 bó libe mạch hiện diện nhiều khoang lớn hình bầu dục.
 176 Ở loài *Curcuma caesia*, các khoang này chứa dầu²¹.
 177 Tuy nhiên, ở vi phẫu lá và cuống lá Nghệ trắng đây
 178 là các khoang chứa khí tương tự như ở loài *C. auran-*
 179 *tiaca*, *C. oligantha*, *C. aeruginosa*, *C. amada*, *C. pseu-*
 180 *domontana* và *C. zanthorrhiza*¹².
 181 Vi phẫu thân khí sinh có hình dạng gần tròn, gồm
 182 nhiều bẹ lá ôm sát nhau tạo thành một vòng xoắn ốc.
 183 Tế bào biểu bì hình đa giác. Nhiều lớp tế bào nhu mô
 184 đạo kích thước không đều, rải rác có tinh thể canxi
 185 oxalat hình khối và các tế bào tiết chứa chất tiết màu
 186 vàng. Nhiều bó libe mạch cấu tạo gồm mạch ở trên libe ở
 187 dưới được bao bọc bởi các tế bào cương mô. Giữa các
 188 bó libe mạch có các khuyết to nhỏ khác nhau (Hình 3).
 189 Vi phẫu thân rễ có tiết diện gần tròn, đường kính 1,5-
 190 2 cm, vùng vỏ chiếm 1/2 bán kính vi phẫu. Trên biểu
 191 bì rải rác có lông che chở đơn bào. Bần gồm 3-4 lớp
 192 tế bào hình chữ nhật xếp xuyên tâm, vách hơi uốn
 193 lượn. Nhu mô vỏ đạo, tế bào hình bầu dục kích thước
 194 không đều. Ở vùng vỏ rải rác 10-20 bó libe mạch cấp
 195 1 kích thước không đều với libe xếp trên mạch. Libe
 196 gồm 3-4 lớp tế bào hình đa giác nhỏ, bó mạch gồm 1-2
 197 mạch tiến mạch và 2-3 mạch hậu mạch hình đa giác gần
 198 tròn. Nội bì khung Caspary gồm 1 lớp tế bào hình chữ
 199 nhật vách mỏng. Vùng trung trụ gồm nhiều bó libe
 200 mạch cấu tạo tương tự vùng vỏ, phân bố trong vùng
 201 mô phân sinh bên dưới nội bì. Số lượng bó libe mạch
 202 tăng lên theo tuổi của thân rễ²². Các bó libe mạch
 203 này không được bao quanh bởi các tế bào có vách
 204 dày lên tạo thành lớp vỏ bọc như ở thân rễ của loài
 205 *C.zedoaria*¹². Nhiều tế bào tiết chứa chất tiết màu
 206 vàng và rải rác tinh thể canxi oxalat hình cầu gai trong
 207 vùng vỏ và trung trụ (Hình 4).
 208 Vi phẫu rễ có tiết diện tròn, cấu tạo tương tự loài *C.*
 209 *sahuyhensis*²³. Tầng lông hút gồm 1 lớp tế bào hình
 210 đa giác. Tầng suberoid gồm 5-6 lớp tế bào hình đa
 211 giác, xếp sát nhau. Nhu mô vỏ gồm nhiều khuyết lớn
 212 hình dải hẹp, rải rác có các tế bào tiết chứa chất tiết
 213 màu vàng và tinh thể canxi oxalat hình khối. Các bó
 214 mạch cấp 1 xen kẽ bó libe cấp 1 thành vòng. Mỗi bó
 215 mạch gồm 2-4 mạch tiến mạch, 1-2 hậu mạch to hình
 216 gần tròn. Nhu mô tủy gần hậu mạch gồm 3-4 lớp tế
 217 bào hình đa giác vách hóa cương mô, bên trong là lớp
 218 nhu mô tủy đạo (Hình 5).

219 Đặc điểm bột dược liệu

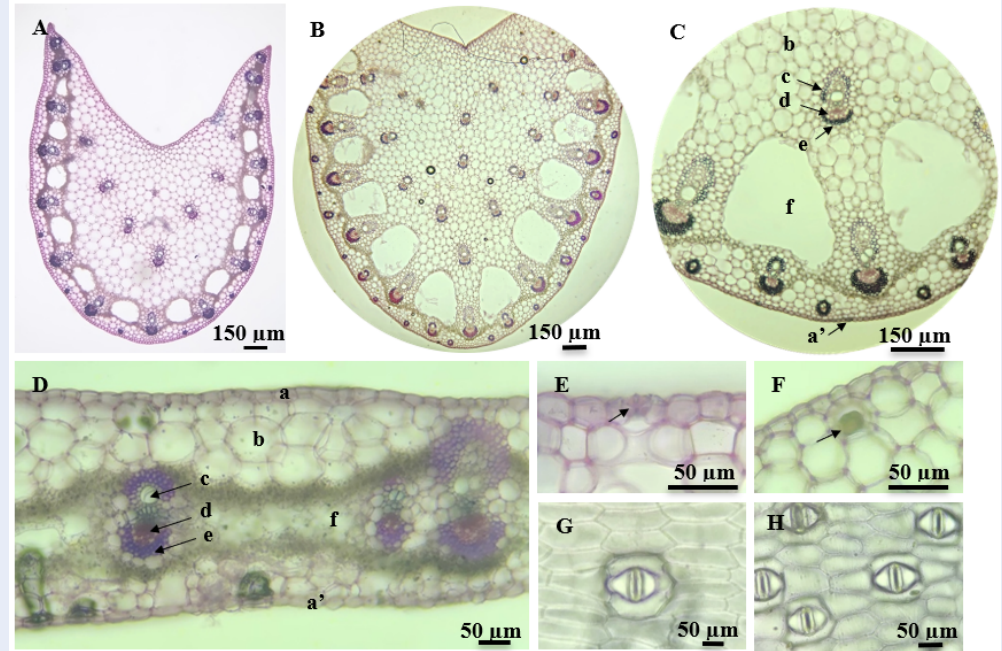
220 Thành phần bột dược liệu là một trong những đặc
 221 điểm quan trọng trong kiểm nghiệm dược liệu. Bột
 222 thân rễ cây Nghệ trắng có màu vàng nâu, mùi thơm
 223 nhẹ. Cấu trúc vi học của bột có sự hiện diện các cấu tử
 224 thường thấy ở thân rễ của các loài *Curcuma* như: sợi,

mạch vòng, mạch xoắn, lông che chở đơn bào, nhu
 225 mô và nhu mô chứa các hạt tinh bột (Hình 6 A-G).
 226 Ở cây Nghệ trắng, các hạt tinh bột trong nhu mô có
 227 hình bầu dục khác với dạng hình trứng ở Nghệ (*Cur-*
 228 *cuma longa* L.)²⁴. Bên cạnh đó, bột thân rễ loài cây
 229 này có sự hiện diện của nhiều khối nhựa, tế bào tiết
 230 với tinh dầu màu vàng và tinh thể canxi oxalat hình
 231 khối. Theo Dosoky và cộng sự phần thân rễ của cây
 232 Nghệ trắng có chứa đến 24 loại tinh dầu khác nhau²⁵
 233 (Hình 6 H-G).
 234

Bột lá cây Nghệ trắng có màu xanh, mùi thơm nhẹ.
 235 Khi được quan sát dưới kính hiển vi, bột có chứa các
 236 cấu tử: bó sợi, mạch xoắn, nhu mô, nhu mô chứa lục
 237 lạp, tế bào tiết, biểu bì với khí khổng tú bào đặc trưng
 238 ở các loài thuộc họ Gừng (Zingiberaceae) và tinh thể
 239 canxi oxalat hình khối (Hình 7). Sự hiện diện tinh
 240 thể canxi oxalat ở cả rễ, thân rễ, lá là một trong những
 241 đặc điểm quan trọng, nhằm phân biệt chi *Curcuma* và
 242 các chi khác thuộc họ Gừng (Zingiberaceae)²⁶. Sự
 243 hình thành tinh thể canxi oxalat trong thực vật giúp
 244 điều hòa hàm lượng canxi ở mô, bảo vệ chúng khỏi
 245 động vật ăn cỏ và tăng khả năng chống chịu kim loại
 246 nặng của cây. Thông thường, hình thái học của tinh
 247 thể cũng như sự phân bố của các tinh thể canxi oxalat
 248 được bảo tồn trong các đơn vị phân loại cụ thể²⁷. Ở
 249 nghiên cứu này, tinh thể canxi oxalat hình khối được
 250 ghi nhận cả trong bột thân rễ và bột lá của cây Nghệ
 251 trắng.
 252

KẾT LUẬN

Cây Nghệ trắng (*Curcuma aromatica* Salisb.) được sử
 254 dụng phổ biến trong y học và dược mỹ phẩm hiện đại.
 255 Tuy nhiên sự phân biệt loài cây này và các loài khác
 256 thuộc chi Nghệ (*Curcuma*), họ Gừng (Zingiberaceae)
 257 còn gặp nhiều khó khăn do sự tương đồng về hình
 258 thái cao. Nghiên cứu này báo cáo một cách toàn diện
 259 về đặc điểm hình thái thực vật, giải phẫu học và cấu
 260 trúc vi học bột dược liệu ở cây Nghệ trắng (*Curcuma*
 261 *aromatica* Salisb.). Thân rễ và rễ củ màu vàng bên
 262 trong và có mùi thơm. Hoa nổi bật rất dễ nhận biết
 263 bởi các lá bắc màu đỏ và cánh môi màu trắng với gân
 264 giữa màu vàng cam. Bao phấn đặc trưng với cửa hình
 265 dùi và bầu noãn nhiều lông ở mặt ngoài. Đặc điểm vi
 266 học đặc trưng với lông che chở đơn bào, nhiều tế bào
 267 tiết chứa chất tiết màu vàng ở thân rễ. Đặc biệt tinh
 268 thể canxi oxalat hình khối, hình cầu gai xuất hiện ở
 269 rễ, thân rễ, thân khí sinh và lá. Các kết quả nghiên
 270 cứu có thể được sử dụng trong công tác định danh và
 271 phân loại chính xác ở loài cây này, góp phần giảm chi
 272 phí trong sản xuất và phát triển các vùng dược liệu tại
 273 Việt Nam.
 274

Hình 2: Đặc điểm giải phẫu lá Nghệ trắng (*Curcuma aromatica* Salisb.). (A) Vi phẫu cường lá; (B) Vi phẫu toàn phần và (C) một phần gân chính; (D) Phiến lá; (E) Khí khẩu; (F) Tế bào tiết; (G) Biểu bì trên và khí khẩu; (H) Biểu bì dưới và khí khẩu. a: Biểu bì trên; a': Biểu bì dưới; b: Nhu mô đạo; c: Bó mạch; d: Bó libe; e: Cụm cương mô; f: Khuyết.

275 LỜI CẢM ƠN

276 Nghiên cứu này được tài trợ kinh phí bởi Đại học
277 Y Dược Thành phố Hồ Chí Minh theo hợp đồng số
278 167/2023/HĐ-ĐHYD ngày 15 tháng 9 năm 2023.

279 XUNG ĐỘT LỢI ÍCH

280 Các tác giả đồng ý không có bất kì xung đột lợi ích
281 nào liên quan đến các kết quả đã công bố.

282 ĐÓNG GÓP CỦA CÁC TÁC GIẢ

283 *Đặt vấn đề nghiên cứu:* Nguyễn Thị Ngọc Hương.
284 *Phân tích đặc điểm hình thái:* Cao Ngọc Giang,
285 Nguyễn Thị Ngọc Hương, Lê Anh Tuấn. *Phân tích*
286 *vi học:* Huỳnh Thị Thanh Nhân, Đặng Minh Nguyệt,
287 Lê Văn Út, Trịnh Túy An. *Trình bày và viết bản thảo:*
288 Vũ Thanh Thảo, Lê Anh Tuấn. *Thảo luận, hoàn chỉnh*
289 *bản thảo:* Nguyễn Thị Ngọc Hương.

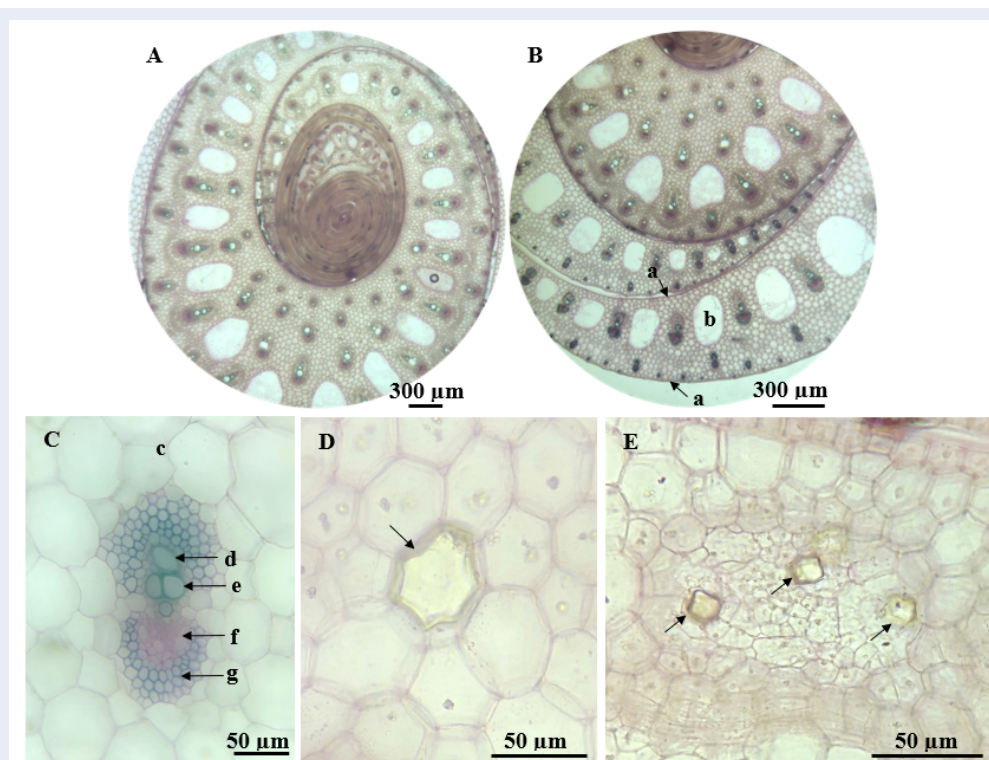
290 TÍNH KHẢ DỤNG CỦA DỮ LIỆU

291 Hình ảnh và dữ liệu phân tích trong nghiên cứu này
292 có sẵn từ tác giả liên hệ đối với các yêu cầu hợp lý.

293 TÀI LIỆU THAM KHẢO

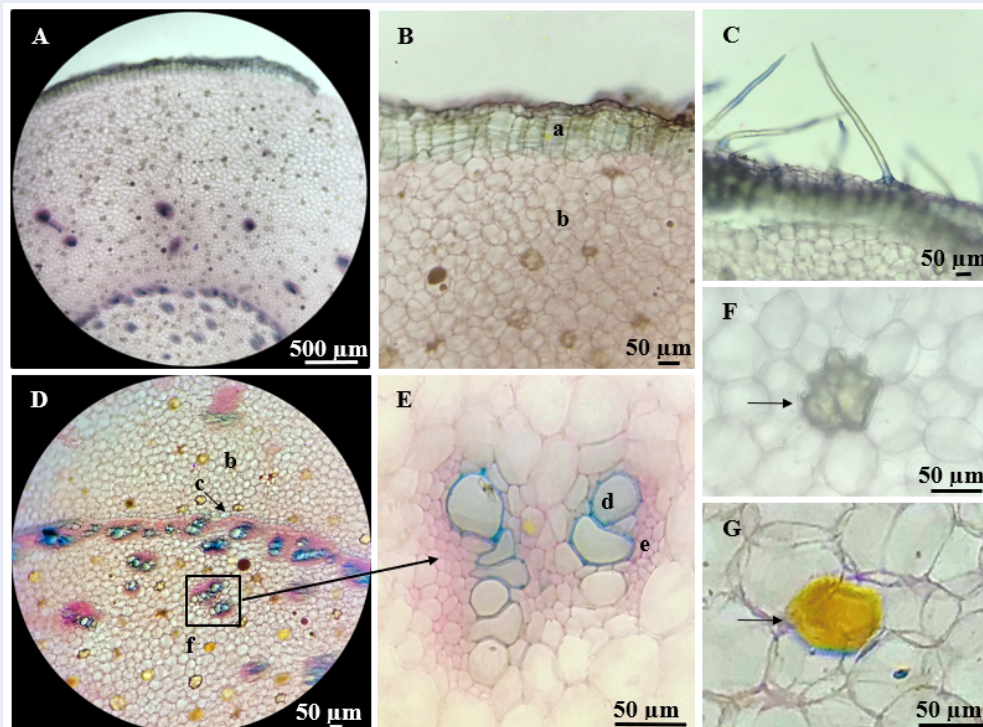
294 1. Do DM, Vo TH, Nguyen DH, et al. Identification of *Curcuma*
295 *aromatica* growing in Vietnam and its potential anticancer
296 components. *MedPharmRes*. 2019;3(3):12-18; Available from:
297 <https://doi.org/10.32895/UMP.MPR.3.3.3>.

2. Võ VC. Từ điển thực vật thông dụng. Tập 2. NXB Khoa học và Kỹ thuật; 2004, 2698 trang.
3. Ahmed S, Ansari SH, Ali M, Bhatt D, Ansari F. Phytochemical and biological investigations on *Curcuma aromatica*: A Review. *Pharmacognosy Reviews*. 2008;2(3):151-156.
4. Pintatum A, Maneerat W, Logie E, Tuentner E, Sakavitsi ME, Pieters L, Berghe WV, Sripisut T, Deachathai S, Laphookhieo S. In vitro anti-inflammatory, anti-oxidant, and cytotoxic activities of four curcuma species and the isolation of compounds from *Curcuma aromatica* rhizome. *Biomolecules*. 2020;10(5):1-14; PMID: 32455782. Available from: <https://doi.org/10.3390/biom10050799>.
5. Jantan IB, Yassin MSM, Chin CB, Chen LL, Sim NL. Antifungal activity of the essential oils of nine Zingiberaceae species. *Pharmaceutical Biology*. 2003;41(5):392-397; Available from: <https://doi.org/10.1076/phbi.41.5.392.15941>.
6. Al-Reza SM, Rahman A, Sattar MA, Rahman MO, Fida HM. Essential oil composition and antioxidant activities of *Curcuma aromatica* Salisb. *Food and Chemical Toxicology*. 2010;48(6):1757-1760; PMID: 20385198. Available from: <https://doi.org/10.1016/j.fct.2010.04.008>.
7. Ma JW, Tsao TCY, Hsi YT, et al. Essential oil of *Curcuma aromatica* induces apoptosis in human non-small-cell lung carcinoma cells. *Journal of Functional Foods*. 2016;22:101-112; Available from: <https://doi.org/10.1016/j.jff.2016.01.019>.
8. Umar NM, ivam TP, Aminu N, Toh SM. Phytochemical and pharmacological properties of *Curcuma aromatica* Salisb (Wild turmeric). *Journal of Applied Pharmaceutical Science*. 2020;10(10):180-194.
9. Xiang H, Zhang L, Xi L, et al. Phytochemical profiles and bioactivities of essential oils extracted from seven *Curcuma* herbs. *Industrial Crops & Products*. 2018;111:298-305; Available from: <https://doi.org/10.1016/j.indcrop.2017.10.035>.
10. Văn HT, Trần ĐT, Lê VS, Nguyễn PN, Lưu HT, Trần HĐ, Trịnh NN. Xác định mã vạch DNA cho hai loài Nghệ mới (*Curcuma*

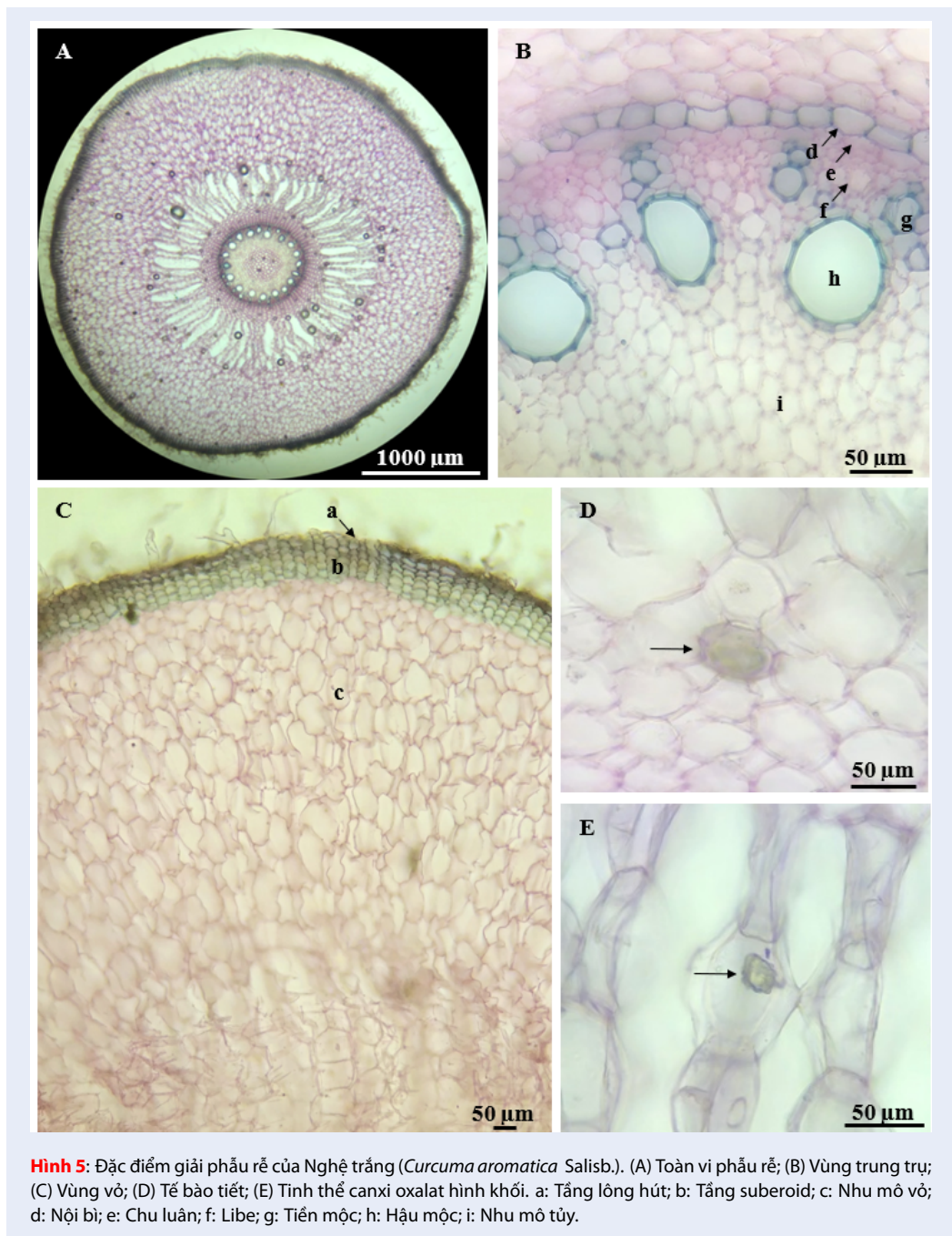
Hình 3: Đặc điểm giải phẫu thân khí sinh của Nghệ trắng (*Curcuma aromatica* Salisb.). (A) Vi phẫu toàn phần và (B) một phần thân khí sinh; (C) Bó libe mộc; (D) Tế bào tiết; (E) Tinh thể canxi oxalat hình khối. a: Biểu bì trên; a': Biểu bì dưới; b: Khuyết; c: Nhu mô; d: Tiền mộc; e: Hậu mộc; f: Bó libe; g: Cụm cương mô.

- 333 ở Việt Nam. Tạp chí Khoa học và Công nghệ. 2022;59(05):30-38; Available from: <https://doi.org/10.46242/jstuh.v59i05.4590>.
- 334
- 335 11. Zahara M, Hasanah M, Zalianda R. Identification of Zingiberaceae as medicinal plants in Gunung Cut Village, Aceh Barat Daya, Indonesia. Journal of Tropical Horticulture. 2018;1(1):24-28; Available from: <https://doi.org/10.33089/jthort.v1i1.9>.
- 336
- 337
- 338
- 339
- 340 12. Anu S, Navas M, Dan M. Morpho-anatomical characterisation of the rhizomes of ten species of Curcuma L. (Zingiberaceae) from south India. Journal of Spices and Aromatic Crops. 2020;29(1):38-47; Available from: <https://doi.org/10.25081/josac.2020.v29.i1.6243>.
- 341
- 342
- 343
- 344
- 345 13. Phạm HH. Cây cỏ Việt Nam. Tập 2. NXB Trẻ, 2000, 1447 trang;.
- 346
- 347 14. Charun M. Taxonomy and phylogeny of the genus Curcuma L. (Zingiberaceae) with particular reference to its occurrence in Thailand. 2006;.
- 348
- 349 15. Siriruga P, Larsen K, Maknoi C. The genus Curcuma L. (Zingiberaceae): Distribution and classification with reference to species diversity of Curcuma in Thailand. Gardens' Bulletin Singapore. 2007;59(2):203-220;.
- 350
- 351
- 352
- 353 16. Anand J, Anil B. Phytochemical screening of rhizome extract of Curcuma zedoaria (Christm) Roscoe by HPLC-MS technique. International Journal of Life Sciences. 2019;A13:53-57;.
- 354
- 355
- 356 17. Saensouk S, Boonma T, Saensouk P. Six new species and a new record of Curcuma L. (zingiberaceae) from Thailand. Biodiversitas. 2021;22(4):1658-1685; Available from: <https://doi.org/10.13057/biodiv/d220410>.
- 357
- 358
- 359
- 360 18. Siriruga P, Larsen K, Maknoi C. Distribution and species diversity of Curcuma in Thailand gardens. Gardens' Bulletin Singapore. 2007;59(2):203-220;.
- 361
- 362
- 363 19. Sasikumar B. Genetic resources of Curcuma: diversity, characterization and utilization. Plant Genetic Resources. 2005;3(2):230-251; Available from: <https://doi.org/10.1079/PGR200574>.
- 364
- 365
- 366 20. Windarsih G, Riastwi I, Dewi AP, Yuriyah S. Stomatal and epidermal characteristics of Zingiberaceae in Serang district, Banten, Indonesia. Biodiversitas. 2022;23(10):5373-5386; Available from: <https://doi.org/10.13057/biodiv/d231048>.
- 367
- 368
- 369
- 370 21. Paliwal P, Pancholi SS, Patel RK. Pharmacognostic parameters for evaluation of the rhizomes of Curcuma caesia. Journal of Advanced Pharmaceutical Technology & Research. 2011;2(1):56-61; PMID: 22171294. Available from: <https://doi.org/10.4103/2231-4040.79811>.
- 371
- 372
- 373 22. Nguyen HBV, Tran TTH, Bui TV. Study on the formation and growth of white turmeric rhizomes (*Curcuma aromatica* Salisb.). Science & Technology Development Journal. 2023;26(2):2821-2827;.
- 374
- 375
- 376
- 377 23. Van Chien T, Lam DNX, Thong CLT, Nguyen DD, Nhi NTT, Triet NT. Morphological characters, pharmacognostical parameters, and preliminary phytochemical screening of Curcuma sahuynhensis Škorničk. & N.S.Lý in Quang Ngai province, Vietnam. Biodiversitas. 2022;23(8):3907-3920; Available from: <https://doi.org/10.13057/biodiv/d230807>.
- 378
- 379
- 380
- 381 24. Bộ Y Tế. Dược điển Việt Nam. Tập 2. NXB Y Học; 2018, 1043 trang;.
- 382
- 383
- 384
- 385 25. Dosoky NS, Satyal P, Setzer WN. Variations in the volatile compositions of Curcuma species. Foods. 2019;8(2):53; PMID: 30717336. Available from: <https://doi.org/10.3390/foods8020053>.
- 386
- 387
- 388
- 389 26. Bouzabata A, Amel B. Microscopic analysis of Curcuma longa L. using multivariate test. International Journal of Pharmacognosy. 2015;2(4):173-177;.
- 390
- 391
- 392 27. Nakata PA. Plant calcium oxalate crystal formation, function, and its impact on human health. Frontiers in Biology. (2012);7:
- 393
- 394
- 395
- 396

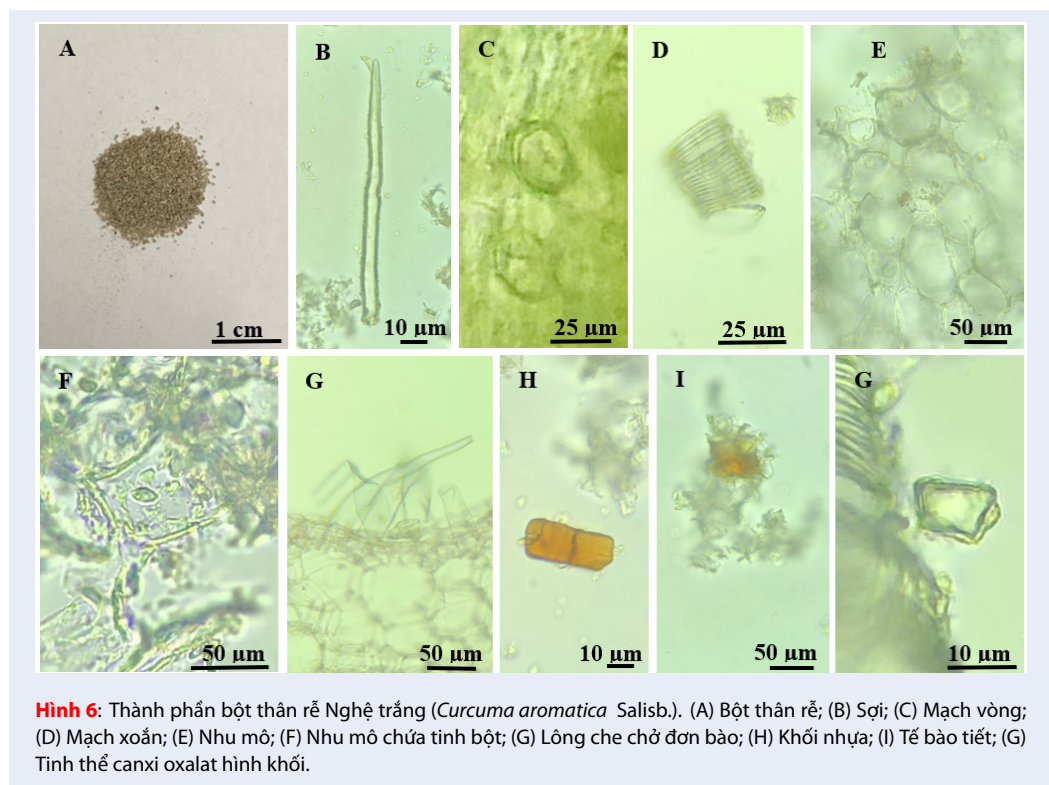

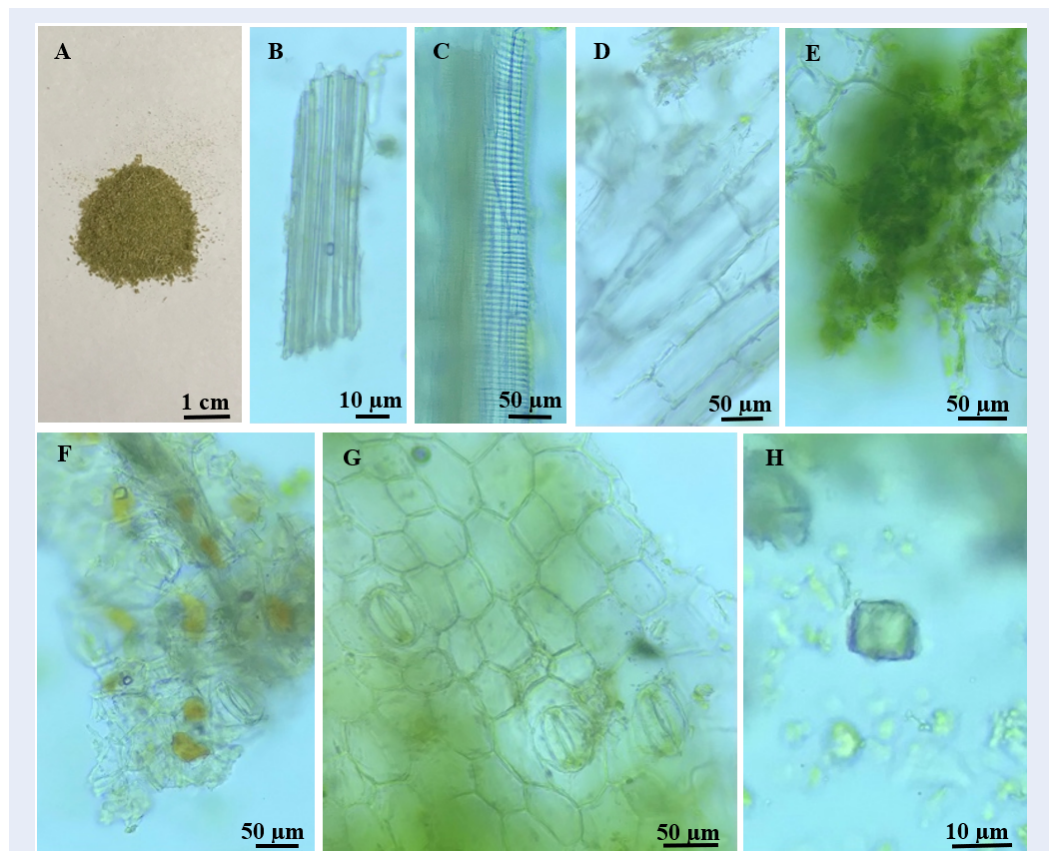
Hình 4: Đặc điểm giải phẫu thân rễ của Nghệ trắng (*Curcuma aromatica* Salisb.). (A) Vi phẫu một phần thân rễ; (B) Vùng vỏ; (C) Lông che chở đơn bào; (D) Vùng trung trụ; (E) Bó libe mộc; (F) Tinh thể canxi oxalat hình cầu gai; (G) Tế bào tiết. a: BARK; b: Nhu mô vỏ; c: Nội bì đai Caspary; d: Mộc; e: Libe; f: Nhu mô tủy.

397 254-266; Available from: [https://doi.org/10.1007/s11515-012-](https://doi.org/10.1007/s11515-012-1224-0)
398 1224-0.

Hình 7: Thành phần bột lá Nghệ trắng (*Curcuma aromatica* Salisb.). (A) Bột lá; (B) Bó sợi; (C) Mạch xoắn; (D) Nhu mô; (E) Nhu mô chứa lục lạp; (F) Tế bào tiết; (G) Biểu bì và lỗ khí; (H) Tinh thể canxi oxalat hình khối.

Analysis of the morphological characteristics, microstructural anatomy, and powdered herb *Curcuma aromatica* Salisb.

Thi Thanh Nhan Huynh¹, Anh Tuan Le^{2,3}, Ngoc Giang Cao⁴, Van Ut Le⁵, Minh Nguyet Dang¹, Thanh Thao Vu¹, Tuy An Trinh¹, Thi Ngoc Huong Nguyen^{1,*}

Use your smartphone to scan this QR code and download this article

ABSTRACT

Wild turmeric (*Curcuma aromatica* Salisb.) is a valuable medicinal species, commonly used in traditional medicine to treat infections, cancers, and wound healing. The correct identification of medicinal plants is most important in the context of developing raw material areas for pharmaceutical production. In this study, the characteristic morphological features of White turmeric were described. The results noted that the plant has pseudostems that can grow up to 1 meter tall. Young leaves exhibit a light burgundy area at the main vein. The cross-section of the rhizome and tuberous root had a yellow color and distinctive aroma. Inflorescences grow from the rhizome before leaves appear. Infertile bracts are pink. Fertile bracts are light green. Large labelums are white with yellow-orange midribs. One fertile stamen, anther connective generally elongated into a short crest; the base of the anthers extends into sharp awl-shaped spurs. The ovary is spherical with hairs, and the stigma has a funnel-shaped, flared knob. In addition, the anatomical characteristics of each plant's organ and the microstructure of the herbal powder were also analyzed, with remarkable: tetracellular stomata, yellow secretory cells, dark yellow plastic mass, and cubic crystals. The results of the study contribute to completing the database to serve the needs of accurate identification and testing of medicinal herbs in wild turmeric species, a premise for the selection, breeding, conservation, and development of medicinal areas in Vietnam.

Key words: *Curcuma aromatica* Salisb., herbal powder, calcium oxalate crystals

¹Faculty of Pharmacy, University of Medicine and Pharmacy, Ho Chi Minh City, Vietnam

²Faculty of Biology and Biotechnology, University of Science, Ho Chi Minh City, Vietnam

³Vietnam National University, Ho Chi Minh City, Vietnam

⁴Research Center of Ginseng and Medicinal Materials - CGMM, Vietnam

⁵Faculty of Pharmacy, Binh Duong University, Thu Dau Mot City, Binh Duong, Vietnam

Correspondence

Thi Ngoc Huong Nguyen, Faculty of Pharmacy, University of Medicine and Pharmacy, Ho Chi Minh City, Vietnam

Email: ngochuong@ump.edu.vn

History

- Received: 18-10-2023
- Accepted: 05-7-2024
- Published Online:

DOI :

Cite this article : Huynh T T N, Le A T, Cao N G, Le V U, Dang M N, Vu T T, Trinh T A, Nguyen T N H. **Analysis of the morphological characteristics, microstructural anatomy, and powdered herb *Curcuma aromatica* Salisb..** *Sci. Tech. Dev. J. - Nat. Sci.* 2024; (0):1-1.